Халқ сўзи

Ўзбекистон – келажаги буюк давлат

2024 ЙИЛ — ЁШЛАР ВА БИЗНЕСНИ ҚЎЛЛАБ-ҚУВВАТЛАШ ЙИЛИ

1991 йил 1 январдан чиқа бошлаган ● www.xs.uz ● E-mail: info@xs.uz ● 2024 йил 9 январь, № 5 (8628) Сешанба

Сайтимизга ўтиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИ ХОДИМЛАРИ ВА ФАХРИЙЛАРИГА

Ҳурматли прокуратура ходимлари!

Муҳтарам фахрийлар!

Аввало, сиз, азиз қонун посбонларини **8 январь — Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари ходимлари куни** билан чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.

Барчамиз яхши тушунамизки, бугунги кунда Янги Ўзбекистонни барпо этиш йўлида амалга ошираётган барча ислоҳотларимизда қонун устуворлигини таъминлаш ҳал қилувчи аҳамият касб этмоқда.

Қонун ҳукмрон бўлган жамиятда албатта адолат, сиёсий-ижтимоий барқарорлик, иқтисодий ўсиш ва юксалиш бўлади, инсон қадри, ҳуқуқ ва манфаатлари таъминланади.

Бундай муҳим мақсадларга эришишда прокуратура органлари ва ушбу тизимда хизмат қилаётган, ўз касби ва бурчига содиқ, ватанпарвар инсонларнинг роли катта эканини бугун алоҳида таъкидлашимиз ўринлидир.

Қадрли дўстлар!

Сизларга маълумки, сўнгги йилларда прокуратура соҳасини тубдан ислоҳ этиш, бу борада очиқлик ва адолатга асосланган, фуқаролар ва жамият манфаатига хизмат қиладиган, халқпарвар қарорлар қабул қилиш, ўз назарий ва амалий мактабига, фидойи ва профессионал ходимлар корпусига эга бўлган тизимни шакллантириш бўйича улкан ишларни амалга оширмоқдамиз.

Эл-юртимизнинг Конституциямизда мустаҳкамланган ҳуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилишда, қонунийликни таъминлаш, жиноятчиликнинг олдини олишда прокуратура органларининг аҳамияти тобора ортиб бормоқда.

Айниқса, халқ билан очиқ мулоқот қилиш, аҳоли муаммоларини чуқур ўрганиш ва ҳал этиш, инсон ҳуқуқ ва эркинликларини муҳофаза қилиш соҳа ходимларининг энг асосий ва кундалик вазифасига айланди.

Прокуратуранинг қонунлар ижроси устидан назорат олиб бориш фаолияти тубдан ўзгартирилди. Илгари қонун бузилиши ҳолатларини аниқлаш ва жазолашга асосий ўрин берилган бўлса, энди асосий эътибор бундай ҳолатларнинг олдини олиш, мавжуд муаммоларни бартараф этишга қаратилмоқда.

Энг муҳими, прокуратура тизими ҳам, одамларимизнинг унга нисбатан муносабати ҳам ўзгармоқда. Бугунги кунда эл-юртимиз прокуратура тимсолида "жазоловчи идора"ни эмас, балки аҳоли ва тадбиркорларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклашга кўмаклашадиган, уларнинг дардига шерик, мададкор бўлишга ҳаракат қиладиган халқпарвар тузилмани кўрмоқда.

Буни кейинги етти йилда прокуратура органлари томонидан 2 миллионга яқин мурожаат ижобий ҳал этилиб, 300 мингдан ортиқ фуқаронинг бузилган ҳуқуқлари тиклангани, 148 мингга яқин тадбиркорнинг муаммоларига ечим топилгани ҳам тасдиқлайди.

Кадрлар малакасини ошириш, шунингдек, тергов ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилиш бўйича мутахассислар тайёрлаш тизимини сифат жиҳатидан янги босқичга кўтариш мақсадида Бош прокуратура академияси негизида Ўзбекистон Республикаси **Ҳуқуқни муҳофаза қилиш академияси** ташкил этилди.

Бугунги кунда **тадбиркорлик ва инвестиция, қурилиш йўналишларида, ер ресурсларидан фойдаланишда қонун бузилишининг олдини олиш, хотин-қизлар ва ёшлар ҳуқуқларини таъминлаш ҳамда уларни тазйиқ ва зўравонликдан ҳимоя қилиш, ёқилғи-энергетика ва экология, маданий мерос ва спорт соҳаларида** қонун устуворлигини таъминлашга қаратилган самарали прокурор назорати тизими йўлга қўйилди ва ўз ижобий натижаларини бермоқда.

Бош прокуратура ҳузуридаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаменти томонидан ўтган даврда 53 мингдан зиёд ҳуқуқбузарлик ва жиноятга чек қўйилди, давлат ва жамият манфаатларига етказилган 4,7 триллион сўм зарар ундирилди, 15 мингдан ортиқ шахснинг фаолиятига қонуний тус берилиб, уларнинг тадбиркор сифатида рўйхатдан ўтиши таъминланди.

Прокуратура ҳузурида Мажбурий ижро бюросининг ташкил этилиши ижро ишини юритиш бўйича мавжуд тартибсизликларга барҳам бериб, қатъий интизом ўрнатишга имкон яратди. Биргина ўтган йил давомида 36 триллион сўмлик суд ҳужжатларининг ижроси таъминланди.

Ҳурматли соҳа ходимлари!

Мамлакатимизда **"Қонун — устувор, жиноятга жазо муқаррар"** деган эзгу тамойил асосида қонунийликни таъминлаш борасидаги ишларимиз ҳал қилувчи босқичга кираётган ҳозирги вақтда ҳар бир прокуратура ходими бир ҳақиқатни чуқур англаб етиши зарур. Қачон одамларимиз ҳаётида хотиржамлик, рўзғорида фаровонлик ва ҳаловат бўлади, қачон уларда эртанги кунга ишонч ортади? Қачонки, юртимизда қонунлар қоғозда эмас, балки амалда қатъий бажарилган, ислоҳотлар ҳар бир хонадон, ҳар бир маҳаллага кириб, юртдошларимиз уларнинг амалий самарасини ўз кундалик ҳаётида ҳис этган тақдирда бу мақсадга тўла эришиш мумкин.

Халқимизнинг оғирини енгил қилиш, янги иш ўринлари яратиш, камбағалликка қарши курашишга қаратилган дастурларимиз ижросини изчил ташкил этиш, атроф-муҳит, табиий бойликлар ва маданий меросимизни кўз қорачиғидек асраш, тиббиёт, таълим каби соҳалардаги ислоҳотларимизни давом эттириш ва бу борада қонун бузилишига муросасиз бўлиш — прокуратура ходимларининг конституциявий бурчи ва энг асосий вазифасидир. Буни ҳеч ким унутмаслиги керак. Аминманки, юртимизда **коррупция иллатига қарши курашиш жараёни умумхалқ ҳаракатига айланаётган бугунги кунда прокуратура ходимлари алоҳида жонбозлик кўрсатиб, ўз ташаббуслари билан барчага намуна бўладилар**.

Ана шу мақсадларда прокуратура органлари фаолиятига илғор иш услубларини ва рақамли технологияларни кенг жорий этиш, қонунлар ижроси устидан назорат механизмларини мунтазам такомиллаштириш, жиноятчиликка қарши курашиш ва тергов ишига замонавий илм-фан ҳамда амалиёт ютуқларини татбиқ этиш, ходимларнинг билим даражаси ва маънавий-маърифий савиясини ошириш, уларнинг фидокорона меҳнатини муносиб қадрлаш келгусида ҳам эътиборимиз марказида бўлади.

Ишончим комил, прокуратура ходимлари **қонун ҳимояси — бу халқ ва Ватан ҳимояси каби муқаддас бурч** эканини чуқур англаб, зиммаларидаги ғоят масъулиятли ва шарафли вазифани бундан буён ҳам самарали адо этадилар.

Сизларни касб байрамингиз билан яна бир бор чин дилдан қутлаб, барчангизга мустаҳкам соғлиқ, бахт ва омад, хонадонларингизга файзу барака, қонун ва адолат устуворлигини таъминлаш йўлидаги ишларингизда улкан зафарлар тилайман.

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти

БАНДЛИК ВА ТАДБИРКОРЛИК СОҲАЛАРИДАГИ ТАКЛИФЛАР МУҲОКАМА ҚИЛИНДИ

Президент Шавкат Мирзиёев 8 январь куни аҳоли бандлигини ошириш ҳамда тадбиркорлик соҳасидаги мажбурий талабларни қисқартиришга оид таклифлар тақдимоти билан танишди.

Расмий статистикага кўра, юртимизда ишсизлар сони 1 миллион 300 минг нафарни ташкил қилади. Бу йил яна 2 миллион 400 минг аҳоли меҳнат бозорига кириб келади.

Шуларни инобатга олиб, сифатли ва юқори даромадли иш ўринлари ҳисобига жорий йилда 5 миллион аҳолининг бандлигини таъминлаш мақсад қилинган. Жумладан, хизматлар соҳасида 2,5 миллион, қишлоқ хўжалигида 2,1 миллион, инвестиция лойиҳалари ва саноатда 250 минг, қурилишда 140 минг иш жойи яратиш имконияти бор.

Бундан ташқари, замонавий молиявий инструментлар, жумладан, микромолиялашнинг янги тизимини кенг жорий қилиш орқали 2 миллион аҳолини бизнесга жалб қилиш кўзда тутилмоқда.

Тақдимотда мутасаддилар 2024 йилда янги иш ўринлари ташкил этиш ва аҳоли бандлигига кўмаклашиш дастури бўйича ахборот берди.

Давлатимиз раҳбари бу дастурни маъқуллаб, уни амалга ошириш юзасидан қўшимча кўрсатмалар берди.

Сўнгги йилларда 2 миллион 400 минг аҳоли ўзини ўзи банд қилгани таъкидланиб, энди уларнинг фаолиятини кенгайтириш, босқичма-босқич кичик бизнесга ўтказиш ва бозор топишига кўмаклашиш муҳимлиги айтилди. "Менинг бизнесим" платформаси, "Бизнесга биринчи қадам" банк карталари жорий этилиши бунинг учун қулайлик яратади.

Иқтисодий айланмага киритилмаган ерларни инфратузилмага улаш, лойиҳаларни ишга тушириш учун ташаббускорларни қўллаб-қувватлаш зарурлиги қайд этилди. "Агрегатор" тизими асосида "100 минг экспортчи деҳқон" дастури жорий қилиниб, бу йил 15 минг гектар ер майдонлари аукционга чиқарилиши белгиланди.

Меҳнат стажига эга бўлмаган шахсларни касб-ҳунарга ўқитиш, ижтимоий реестрдаги фуқароларни ишга олган корхоналарга солиқ бўйича енгилликлар қўллаш муҳимлиги ҳам айтиб ўтилди.

Иқтисодиёт ва молия вазирлигига янги иш ўринлари яратиш бўйича қўшимча захира ва имкониятларни аниқлаш вазифаси қўйилди.

Тақдимотда тадбиркорлик соҳасидаги мажбурий талабларни қисқартириш ҳамда лицензиялаш тартибини соддалаштиришга оид таклифлар ҳам кўриб чиқилди.

Маълумки, бу йил юртимизда "Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили" деб эълон қилинди. Бизнесни юритиш учун янада қулай шароитлар яратиш мақсад қилинган.

Айтиш жоизки, шу пайтгача тадбиркорлардан мавжуд маълумотларни қўшимча равишда талаб қилиш ҳолатлари бор эди. Жорий йилдан бошлаб 34 турдаги ҳисоботлар бекор қилинмоқда. Бунинг натижасида ҳар йили 21 мингдан ортиқ тадбиркорларнинг 500 миллион сўм харажати тежалади.

Ўзи, умуман, тадбиркорлар томонидан тақдим этиладиган ҳисоботларнинг ягона рўйхати тасдиқланмаган. Шу боис давлатимиз раҳбари ягона ҳисоботлар тизимини жорий қилиш бўйича топшириқ берди.

Шунингдек, тадбиркорларга мажбурий талабларни қисқартириш мақсадида 16 та лицензия ва рухсатномани бекор қилиш лозимлиги белгиланди.

Бу борада берилаётган енгилликларни тадбиркорларга етказиш, уларнинг таклифларини доимий ўрганиб, статистик ҳисоботларни янада мақбуллаштириб бориш вазифаси қўйилди.

ЎзА.

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг
ФАРМОНИ

ПРОКУРАТУРА ОРГАНЛАРИ ХОДИМЛАРИ КУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН БИР ГУРУҲ ХОДИМЛАРНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мамлакатимиз прокуратура органларидаги кўп йиллик фидокорона меҳнати, юртимизда қонунийликни ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга қўшган катта ҳиссаси, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жамият ва давлатнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қилиш йўлидаги ибратли фаолияти, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ҳамда жамиятимизда ҳуқуқий маданиятни ошириш, ёш авлодни Ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш борасидаги алоҳида хизматлари учун қуйидагилар мукофотлансин:

«Мардлик» ордени билан

Аминов Шохрух Азаматович — Ўзбекистон Республикаси Бош прокурорининг ўринбосари

Хамдамов Улуғбек Аслонович — Фарғона вилояти Қўқон шаҳар прокурори

«Дўстлик» ордени билан

Ерниязова Венера Тажетдиновна — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюросининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси бошлиғи ўринбосари

«Жасорат» медали билан

Абдилазизов Давронбек Махмуджонович — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаментининг Андижон вилояти бошқармаси бўлим бошлиғи ўринбосари

Буронов Нурбек Эркинович — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаментининг Самарқанд вилояти бошқармаси бўлим бошлиғи

«Содиқ хизматлари учун» медали билан

Болтаев Ҳалим Ҳусанбоевич — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси бошқарма бошлиғи

Муратов Жахонгир Дилшатович — Тошкент шаҳар Чилонзор тумани прокурори

Сайфуллоев Эркин Худоёрович — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Иқтисодий жиноятларга қарши курашиш департаментининг Навоий вилояти бошқармаси бўлим бошлиғи ўринбосари

Файзиев Вахоб Камолович — Бухоро вилояти Когон шаҳар прокурорининг катта ёрдамчиси

«Шуҳрат» медали билан

Абдухакимов Муродулло Тогаевич — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси бошқарма бошлиғи

Каримов Хуршид Акрамович — Ўзбекистон Республикаси Ҳуқуқни муҳофаза қилиш академияси кафедра бошлиғи

Қодиров Абдумўмин Абдумажит ўғли — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюросининг Сурхондарё вилояти Шеробод тумани бўлими давлат ижрочиси

Ташпулатов Хуршид Сабиржанович — Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюросининг Тошкент шаҳар Юнусобод тумани бўлими бошлиғи

Хабилжонов Улуғбек Хабилжон ўғли — Тошкент вилояти Ангрен шаҳар прокурори

Ўзбекистон Республикаси Президенти **Ш. МИРЗИЁЕВ**

Тошкент шаҳри,
2024 йил 8 январь

ФИДОКОРОНА МЕҲНАТ ЭЪТИРОФИ

Пойтахтимиздаги «Туркистон» саройида 8 январь — Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари ходимлари кунига бағишланган байрам тадбири бўлиб ўтди.

Тинч ва осойишта яшаш, эзгу орзу-умидлар сари дадил интилиш ҳар бир инсон учун энг катта неъмат. Айниқса, бугунги глобаллашув жараёнида дунёга бир назар солиб, авж олаётган турли нотинчликларни кўриб, оммавий ахборот воситалари орқали бевосита кузатиб, юртимиз тинчлигига, халқимиз фаровонлигига шукрона келтирамиз, албатта.

Тадбир

Мана шу осойишталигу хотиржамликни сақлашда жасорат намуналарини кўрсатиб, туну кун меҳнат қилаётган ҳуқуқни муҳофаза этувчи идоралар ходимлари, қолаверса, жамиятда қонун устуворлигини таъминловчи Ватан посбонлари меҳнати эса шак-шубҳасиз эътирофу эъзозга муносибдир.

Пойтахтимиздаги "Туркистон" саройида Ўзбекистон Республикаси прокуратураси ташкил топганининг 32 йиллиги ҳамда 8 январь — Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари ходимлари кунига бағишланган байрам тадбири бўлиб ўтди. Дастлаб Давлат мадҳияси янгради.

Президент Администрацияси, Олий Мажлис Сенати аъзолари, Қонунчилик палатаси депутатлари, Ҳукумат аъзолари, прокуратура органлари ходимлари ва фахрийлари, шунингдек, оммавий ахборот воситалари, кенг жамоатчилик вакиллари ҳамда ёшлар қатнашган ушбу тантанали тадбирда давлатимиз раҳбарининг Ўзбекистон Республикаси прокуратура органлари ходимлари ва фахрийларига йўллаган табригини Президент маслаҳатчиси Дониёр Қодиров ўқиб эшиттирди.

Табрикда айтилганидек, сўнгги йилларда прокуратура соҳасини тубдан ислоҳ этиш, бу борада очиқлик ва адолатга асосланган, фуқаролар ва жамият манфаатига хизмат қиладиган, халқпарвар қарорлар чиқариш, ўз назарий ва амалий мактабига, фидойи ва профессионал ходимлар корпусига эга бўлган тизимни шакллантириш бўйича улкан ишлар амалга оширилмоқда.

Таъкидлаш жоизки, фуқароларнинг Бош қомусимизда мустаҳкамланган ҳуқуқ ҳамда эркинларини ишончли ҳимоя қилиш, қонун устуворлигини таъминлаш, жиноятчилик ва ҳуқуқбузарликларнинг олдини олишда прокуратура органларининг алоҳида ўрни бор. Айниқса, одамлар билан эркин мулоқотга киришиш, уларнинг муаммоларини ўрганиб, жойида ҳал этиш тизим фаолларининг энг асосий вазифасига айланди, десак, айни ҳақиқат.

➡ 2

Биз ва жаҳон

Анқарада жадид боболаримиз меросига бағишланган конференция ўтказилди

Анқара шаҳридаги Ижтимоий фанлар университетида "Жадидлар изидан: тилда, фикрда ва ишда бирлик" мавзуида маънавий-маърифий конференция уюштирилди.

Президент Шавкат Мирзиёев раислигида 22 декабрь куни Республика Маънавият ва маърифат кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида белгиланган вазифалар ижроси доирасида ташкил этилган мазкур тадбир мамлакатимиз элчихонаси томонидан Туркий дунё муҳандис ва меъморлар уюшмаси билан биргаликда уюштирилди.

Анжуманда Туркистон ўлкасида фаол бўлган жадидчилик ҳаракатининг етакчилари, уларнинг тарихимизда тутган ўрни, тарихий ва замонавий ўзбек давлатчилигининг ривожланиш босқичлари, миллий-маънавий қадриятларимиз ва таълим-тарбия соҳасига қўшган улкан ҳиссалари ҳақида фикр алмашилди.

Тадбирда сўзга чиққанлар сўнгги йилларда янги Ўзбекистонда буюк маърифатпарвар боболаримиз ғояларини ўрганиш ва тиклаш борасида катта ишлар амалга оширилаётганини таъкидладилар.

➡ 3

ФИДОКОРОНА МЕҲНАТ ЭЪТИРОФИ

← 1 Бугун прокуратуранинг қонунлар ижроси устидан назорат олиб бориш фаолияти тубдан ўзгартирилди. Авваллари қонунбузилиш ҳолатларини аниқлаш ва жазолашга катта урғу берилган бўлса, энди асосий эътибор бундай ҳолатларнинг олдини олиш, мавжуд муаммоларни бартараф этишга қаратилаётир. Бу эса ишда самарадорлик ва натижадорликни янада оширмоқда. Қолаверса, кейинги йилларда прокуратура тизими “жазоловчи идора” эмас, балки аҳоли ҳамда тадбиркорларнинг бузилган ҳуқуқларини тиклашга кўмаклашадиган ҳақиқий маънодаги “халқ прокуратураси”га айланмоқда.

Таҳлилларга мурожаат қиладиган бўлсак, охирги етти йилда прокуратура органлари томонидан 2 миллионга яқин мурожаатлар ижобий ҳал этилиб, 300 мингдан зиёд фуқароларнинг бузилган ҳуқуқлари тикланган. Айни чоғда қарийб 148 минг тадбиркорнинг муаммоларига ечим топилган. Шу билан бирга, прокурорларнинг меҳнатлари билан секторлардаги 163 мингдан зиёд эҳтиёжманд оилаларга ҳар томонлама кўмак кўрсатилди. Натижада ҳаётда ўз йўлини топганлиги боис қисқа муддатда мазкур оилаларнинг қарийб 96 фоизи эҳтиёжмандлар рўйхатидан чиқарилди. Шуларнинг ўзиёқ, бугунги прокуратура тизими ва фаолларининг амалий ишини яққол намоён этиб турибди.

Шуни ҳам таъкидлаб ўтиш жоизки, соҳада етук кадрлар тайёрлаш ва уларнинг малакасини ошириш, шунингдек, тергов ҳамда ҳуқуқни муҳофаза қилиш бўйича малакали мутахассислар тайёрлаш тизими ҳам сифат жиҳатдан янги босқичга кўтарилди, дейишга асосларимиз бор. Бунда, табиий-ки, Бош прокуратура академияси негизида ташкил этилган Ўзбекистон Республикаси Ҳуқуқни муҳофаза қилиш академияси муҳим аҳамият касб этмоқда.

Умуман олганда, Ўзбекистон прокуратураси ғоят шарафли ривожланиш йўлини босиб ўтиб, ҳуқуқни қўллаш соҳасида ўз мактабига, профессионал ходимлар корпусига эга тизим сифатида шаклланди.

Тадбирда тизимда эришилган ютуқлар эътирофи билан бирга, амалга оширилиши лозим бўлган устувор вазифалар ҳақида ҳам тўхталиб, қонунбузилишларга муросасиз бўлиш — прокуратура ходимларининг конституциявий бурчи ва энг асосий вазифаси экани айтиб ўтилди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига биноан мамлакатимиз прокуратура органларидаги кўп йиллик фидокорона меҳнати, юртимизда қонунийликни ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлашга қўшган катта ҳиссаси, фуқароларнинг ҳуқуқ ва эркинликларини, жамият ҳамда давлатнинг қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қилиш йўлидаги ибратли фаолияти, ҳуқуқбузарликларнинг олдини олиш ҳамда жамиятимизда ҳуқуқий маданиятни ошириш, ёш авлодни Ватанга муҳаббат ва садоқат руҳида тарбиялаш борасидаги алоҳида хизматлари учун орден ва медаллар билан тақдирланган тизимнинг бир гуруҳ фаолларига юксак мукофотлар тантанали равишда топширилди.

Байрам тантанаси санъат усталари ижросидаги концерт дастури билан давом этди.

Тадбирда Олий Мажлис Сенати Раиси Т. Норбоева, Бош прокурор Н. Йўлдошев қатнашди.

Сўз — тадбир иштирокчиларига

Венера ЕРНИЯЗОВА,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюросининг Қорақалпоғистон Республикаси бошқармаси бошлиғи ўринбосари, «Дўстлик» ордени соҳибаси:

— Президентимиз Фармони билан нуфузли давлат мукофоти билан тақдирланганим байрамга муносиб туҳфа бўлди. Бу янгиланаётган Ўзбекистонда инсон қадрига муносабатни, мамлакат равнақи, халқимизнинг фаровонлиги йўлида жонкуярлик билан яшаётган, меҳнат қилаётган киши, албатта, эътироф этилиши, рағбатлантирилишига ишончимни яна бир бор мустаҳкамлади.

Давлат мукофоти — бу улкан эътироф. Меҳнатлар, изланишларнинг муносиб тақдирланиши. Ушбу рағбат руҳимни янада кўтариб, айни чоғда янги куч билан олдинга ундайди.

Улуғбек ҲАМДАМОВ,
Фарғона вилояти Қўқон шаҳар прокурори, «Мардлик» ордени соҳиби:

— Очиғи, бугун мукофот мен учун кутилмаган совға бўлди. Соҳадаги камтарона меҳнатларим юксак баҳоланиб, “Мардлик” ордени билан тақдирланганимдан ғоятда хурсандман. Албатта, бу менга жуда катта масъулият ва жавобгарлик юклайди.

Бу йил мамлакатимизда “Ёшлар ва бизнесни қўллаб-қувватлаш йили” деб эълон қилинди. Шундан келиб чиқиб, жорий йилда ёшларни, тадбиркорларни қўллаб-қувватлаб, уларни қийнаётган муаммоларини ҳал этишда янада фаол бўламиз.

Бу ишончни оқлаш учун янада шижоатли бўлишга, Ватанимиз равнақи, халқимиз манфаати учун барча куч ва ғайратимни ишга солишга интиламан.

Хуршид ТОШПЎЛАТОВ,
Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси ҳузуридаги Мажбурий ижро бюросининг Тошкент шаҳар Юнусобод тумани бўлими бошлиғи, «Шуҳрат» медали соҳиби:

— Биласизми, бугун давлатимиз раҳбари бошчилигида олиб борилаётган ислоҳотлар, аввало, инсон манфаатларига қаратилган. Тизим ходимлари ушбу жараёнларнинг фаол иштирокчисига айланмоқда, десам, адашмайман. Бугун МИБ фаолиятини янада такомиллаштириш, соҳага рақамли технологияларни кенг жорий этишга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Буларнинг барчаси халқ фаровонлигини таъминлаш ва уларни рози қилишда муҳим ўрин тутади.

Берилган мукофотни шижоатимиз, салоҳиятимиз билан оқлаймиз, албатта.

Раҳим ШЕРҚУЛОВ
(«Халқ сўзи»).

Юнус БЎРИЕВ олган суратлар.

Сенатор сўрови

ПИРОТЕХНИКА ВОСИТАЛАРИ ЮРТИМИЗГА ҚАНДАЙ КИРИБ КЕЛМОҚДА?

Мамлакатимизда пиротехника воситаларини қонунга хилоф равишда ишлаб чиқариш, республика ҳудудига олиб кириш, ташиш, сақлаш ва сотиш тақиқланган. Аммо шунга қарамай бу борада муайян муаммолар мавжудлигидан кўз юмиб бўлмайди. Мисол учун, яқинда кенг нишонланган Янги йил байрамида юртимизнинг барча ҳудудида кузатилгани каби Тошкент шаҳрида ҳам пиротехника воситаларидан кўплаб фойдаланилганига гувоҳ бўлдик. Бу эса, ўз навбатида, аҳолининг ҳақли эътирозини юзага келтираётир.

Шу каби ҳолатлардан келиб чиққан ҳолда Олий Мажлис Сенатининг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси Қутбиддин Бурҳонов Ўзбекистон Республикаси Иқтисодиёт ва молия вазирлиги ҳузуридаги Божхона қўмитаси раисига сенатор сўровини юборди.

Мазкур сўровда пиротехника воситалари билан боғлиқ ҳолатлардан, айниқса, кексалар, беморлар, ёш болалар ва бошқа тоифадаги фуқароларнинг байрам кунлари тинчлиги бузилгани, бу ҳолат ижтимоий тармоқларда кенг муҳокама этилиб, юртдошларимизнинг божхона органларига эътирози баён қилинганига алоҳида урғу берилган. Айни чоғда унда божхона органлари томонидан пиротехника воситалари билан боғлиқ кўплаб қонунбузарликлар бартараф этилгани ҳақида ОАВ орқали чиқишлар қилинган бўлса-да, Янги йил байрами кечаси бундай чоралар кутилган самарани бермаганини исботлагани таъкидланган.

Шулардан келиб чиқиб сенатор томонидан Божхона қўмитаси раисидан пиротехника буюмларини қонунга хилоф равишда юртимизга олиб кириш ва олиб чиқиш ёки ўтказиш билан боғлиқ салбий ҳолатлар нима сабабдан тўлиқ бартараф этилмаётгани ҳамда мазкур воситаларнинг ноқонуний айланишига қандай омиллар сабаб бўлаётгани юзасидан маълумот тақдим қилиш сўралган.

Шунингдек, қонунчиликда бу борада қандай бўшлиқлар мавжудлиги, бундай қонунбузарликларни тўлиқ бартараф этиш бўйича божхона органлари томонидан тезкор равишда амалга ошириладиган чоралар ҳақида маълумот ҳамда Олий Мажлис Сенатига тегишли таклифлар бериш зарурлиги айтилган.

«Халқ сўзи».

Қонунчилик палатаси фракцияларида

ҚИЗҒИН БАҲС-МУНОЗАРАЛАР АСОСИДА ЎТДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатасида йилнинг иккинчи ҳафтаси қизғин иш фаолияти билан бошланди. Сиёсий партияларнинг қуйи палатадаги фракциялари томонидан ўтказилган йиғилишларда аҳоли ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш, саломатлигини муҳофазалаш, судлар мустақиллигини янада мустаҳкамлаш, мамлакат саноатини ривожлантириш, хусусий мулкни ҳимоя қилиш ва мулкдорлар ҳуқуқларини кафолатлашга қаратилган бир қатор қонун лойиҳалари муфассал кўриб чиқилди. Муҳокамадаги масалалар юзасидан мунозарали саволлар ўртага ташланди, асосли таклифлар илгари сурилди.

Айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритилмоқда

Тадбиркорлар ва ишбилармонлар ҳаракати — Ўзбекистон Либерал-демократик партияси фракцияси йиғилишида “Янги таҳрирдаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси муҳокама марказида бўлди.

Янги таҳрирдаги Конституциямизда ҳеч ким суднинг қарорисиз ва қонунга зид тарзда уй-жойидан маҳрум этилиши мумкин эмаслиги белгиланган. Бу бир неча йиллардан буён жамиятимиздаги ўткир муаммолардан бирига айланган “снос” билан боғлиқ масалага нисбатан оқилона ечим бўлди. Асосийси, суд қарорисиз уй-жойга нисбатан мулк ҳуқуқидан маҳрум қилинмаслиги, шунингдек, иморат бузилишга тушадиган бўлса, бунинг учун бузишдан олдин унинг қийматига мос равишда компенсация тўланиши шартлигининг белгиланиши “снос” деган муаммога бутунлай барҳам берди.

Таъкидланганидек, таклиф этилаётган қонун лойиҳаси билан ҳеч ким суднинг қарорисиз ва қонунга зид тарзда уй-жойидан маҳрум қилинишига йўл қўйилмаслиги, уй-жойидан маҳрум этилган мулкдорга уй-жойнинг қиймати ва у кўрган зарарларнинг ўрни қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда олдиндан ҳамда тенг қийматда қопланиши кафолатланиши белгиланмоқда.

Қизғин муҳокама ва савол-жавоблар давомида фракция аъзолари қонун лойиҳасининг зарурати ва аҳамиятига алоҳида эътибор қаратди. Айрим нормалар бўйича асосли саволлар ўртага ташланди ва уларга қонун ташаббускорларидан атрофлича жавоблар олинди.

Депутатлар томонидан кўриб чиқилган навбатдаги ҳужжат — “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига болалар соғломлаштириш оромгоҳларининг фаолиятини янада қўллаб-қувватлашга қаратилган қўшимча ва ўзгартириш киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси бўлди.

— Унда касаба уюшмалари тизимидаги болалар соғломлаштириш оромгоҳлари негизида очилган дам олиш масканларини (дам олиш уйлари ва дам олиш зоналарини) мажбурий сертификатлаштириш талабидан ҳамда уларнинг ушбу йўналишдаги хизматларни кўрсатишдан олган фойдасини маълум муддатга фойда солиғидан озод этиш назарда тутилмоқда, — деди Қонунчилик палатаси депутати Ғайрат Абдиев. — Мазкур лойиҳанинг қабул қилиниши касаба уюшмалари тизимидаги болалар соғломлаштириш оромгоҳларининг йил давомида самарали фаолият юритишини таъминлаш, асосийси, йўлланмалар нархини барқарорлаштиришга йўл очади.

Йиғилишда қонун лойиҳаси депутатлар томонидан қўллаб-қувватланди.

Энди судьялар фақат ОАВ орқали ахборот бериб боради

Ўзбекистон “Миллий тикланиш” демократик партияси фракцияси йиғилишида судлар мустақиллиги кафолатларини янада мустаҳкамлашга қаратилган қонун лойиҳаси қизғин муҳокама қилинди.

Ушбу ҳужжат билан судлар раисларининг маҳаллий Кенгашларга бир йилда камида бир марта ахборот тақдим этиши ҳақидаги қоида бекор қилинмоқда. Ўз навбатида, судлар фаолиятида шаффофликни янада таъминлаш мақсадида судларнинг ҳар чоракда ўз фаолияти тўғрисида жамоатчиликни оммавий ахборот воситалари орқали хабардор этиш тартиби белгиланяпти. Чунки судларнинг маҳаллий Кенгашларга ахборот беришларига оид халқаро стандартлар ва хорижий давлатлар тажрибаси ўрганилганда, судларнинг давлат ҳокимияти бошқа тармоқларидан мустақил бўлишини таъминлашга асосий эътибор қаратилгани аниқланди.

Фракция раҳбари Алишер Қодиров қонун лойиҳасига муносабат билдирар экан, судьялар автоном эканини, уларнинг эркинлигини таъминлаш учун очиқ ҳисобот бериш мажбуриятидан халос қилиш лозимлигини таъкидлади.

Қуйи палата депутати Жаҳонгир Ширинов бу фикрни қўллаб-қувватлаб, суд тизимининг бошқа ҳокимият органларига ҳисобот бериши конституциявий нормаларга зид эканини қайд этди.

Қонун ташаббускорларининг айтишича, таклиф қилинаётган ўзгартириш ва қўшимчалар суд ҳокимиятининг мустақиллигини тўлақонли таъминлаш кафолатини янада мустаҳкамлайди.

Депутатлар томонидан кўриб чиқилган навбатдаги ҳужжат —“Прекурсорларни ишлаб чиқариш жараёни такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг “Гиёҳвандлик воситалари ва психотроп моддалар тўғрисида”-ги Қонунининг 19-моддасига ўзгартириш киритиш ҳақида”ги қонун лойиҳаси.

Ҳозирги кунда мамлакатимизда калий сульфат, коллоксилин, аммофос, моноаммоний фосфат каби импорт ўрнини тўлиқ босувчи кимёвий маҳсулотлар ишлаб чиқарилмоқда. Сульфат кислотаси ушбу кимёвий маҳсулотларни ишлаб чиқаришнинг асосий хомашёси ҳисобланади.

Лекин сульфат кислотаси тегишли тадбиркорлик субъектлари томонидан етказиб берилишига қарамасдан, йилдан-йилга унга қўшимча талаб ортиб боряпти. Шу муносабат билан кимё саноатида сульфат кислотаси ишлаб чиқаришнинг замонавий янги қувватларини ташкил этиш эҳтиёжи пайдо бўлди.

Муҳокама давомида фракция аъзоси Зумрад Бекатова мазкур қонун лойиҳасининг аҳамияти ҳақида тўхталар экан, унинг заруратига алоҳида эътибор қаратди. Айрим нормалар юзасидан ўз фикр-мулоҳазаси ва таклифларини билдирди.

Таъкидланганидек, мазкур ҳужжатнинг қабул қилиниши кимё саноатида сульфат кислотаси ишлаб чиқаришнинг замонавий янги қувватларини ташкил этиш орқали республикада сульфат кислотасига бўлган талабни қондиришга асос бўлади.

Қизғин савол-жавоблардан сўнг қонун лойиҳаси фракция аъзолари томонидан қўллаб-қувватланди.

Қатъий ҳуқуқий асос яратилмоқда

Ўзбекистон “Адолат” социал-демократик партияси фракцияси йиғилишида “Судлар мустақиллиги кафолатларини янада мустаҳкамлаш бўйича қўшимча чоралар кўрилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси муҳокама марказида бўлди.

Маълум қилинганидек, мамлакатимизда судьяларнинг чинакам мустақиллигини таъминлаш, малакали кадрларни танлаш, судьялик касбига тайёрлаш ва тайинлаш тизимини такомиллаштириш, шунингдек, фуқароларнинг одил судловга бўлган ишончини ошириш бўйича изчил ишлар олиб борилаётир. Ушбу қонун лойиҳаси ҳам судлар мустақиллиги кафолатларини тўлақонли таъминлаш мақсадида ишлаб чиқилган.

Янги таҳрирдаги Конституцияда суд ҳокимиятининг мустақил ҳолда иш юритиши ва судьялар муайян ишлар бўйича ҳисобдор бўлмаслигига оид конституциявий кафолатлар белгилаб қўйилгани суд фаолиятининг самарадорлигини оширишда яна бир муҳим қадам бўлди.

Таклиф қилинаётган қонун лойиҳасида судлар раисларининг маҳаллий Кенгашларга бир йилда камида бир марта ахборот тақдим этиши ҳақидаги қоида бекор қилинаётганлиги муносабати билан судларга ҳар чоракда ўз фаолияти тўғрисида жамоатчиликни оммавий ахборот воситалари орқали хабардор этиб бориши белгиланмоқда.

Қонун лойиҳасининг қабул қилиниши орқали суд ҳокимиятининг мустақиллиги тўлақонли таъминланиши учун кафолатлар янада мустаҳкамланади. Шу билан бирга, судьяларга одил судловни амалга ошириш билан боғлиқ бўлмаган ҳар қандай вазифалар юклатилишининг олди олиниб, жамиятнинг судлар фаолияти тўғрисида мунтазам ахборот олиб бориши учун қатъий ҳуқуқий асос яратилади.

Қизғин муҳокама чоғида депутатлар қонун лойиҳаси юзасидан партия позициясидан келиб чиқиб ўз фикр-мулоҳазаларини, таклифларини билдирди.

— Суд идорасига иши тушган ҳар бир шахс ушбу даргоҳда қонун ва адолат устувор эканига ишонч ҳосил қилиши керак, — деди Қонунчилик палатаси депутати Иномжон Қудратов. — Охирги йилларда мамлакатимизда суд тизимини тубдан ислоҳ этиш борасида амалга оширилаётган кенг кўламли ислоҳотлардан кўзланган пировард мақсад ҳам судьяларнинг чинакам мустақиллигини таъминлаш, судьялик касбига тайёрлаш ва тайинлаш тизимини такомиллаштиришдан иборатдир. Зеро, Президентимиз айтганидек, судлар чин маънода адолат масканига айланиши учун судьяларнинг мустақиллигини таъминлаш энг муҳим вазифадир. Мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши эса судьялар мустақиллигини ва пировардида самарали одил судловни янада ишончли таъминлашга замин вазифасини ўтайди.

Болалар оромгоҳлари имкониятлари кенгайтирилади

Ўзбекистон Халқ демократик партияси фракцияси аъзолари “Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига болалар соғломлаштириш оромгоҳларининг фаолиятини янада қўллаб-қувватлашга қаратилган қўшимча ва ўзгартириш киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳасини кўриб чиқди.

Мазкур ҳужжат билан касаба уюшмалари тизимидаги болалар соғломлаштириш оромгоҳларини болаларнинг дам олиш мавсумидан ташқари вақтда дам олиш масканлари сифатида фойдаланишини ташкил этиш ва бундан олинадиган даромадлари бўйича маълум бир муддатга фойда солиғидан озод қилиниши белгиланмоқда. Бундан ташқари, оромгоҳларнинг мажбурий равишда сертификатлаштирилиши талаб этилмаслиги назарда тутилмоқда.

Депутатлар лойиҳа болалар соғломлаштириш оромгоҳларидаги шароитларни янада яхшилаш, келажагимиз бўлмиш фарзандларимизнинг таътилни мазмунли ўтказиши, уларни соғломлаштириш ва ақлий ривожлантириш бўйича вазифалар самарадорлигини оширишга хизмат қилишини эътироф этдилар. Савол-жавоблардан сўнг қонун лойиҳаси депутатлар томонидан маъқулланди.

Йиғилишда, шунингдек, “Янги таҳрирдаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”-ги қонун лойиҳаси ҳам муҳокама этилди.

Таклиф қилинаётган меъёрлар орқали Уй-жой кодекси ҳамда “Ер участкаларини компенсация эвазига жамоат эҳтиёжлари учун олиб қўйиш тартиб-таомиллари тўғрисида”ги Қонунга ўзгартиришлар киритилмоқда.

Фракция аъзолари қонун лойиҳаси муҳокамасида унинг қабул қилиниши, биринчи навбатда, янги таҳрирдаги Конституциямизни сўзсиз амалга оширишга, хусусий мулкни ҳимоялаш ва мулкдорлар ҳуқуқларининг таъминланишига хизмат қилишини таъкидлашди.

Назарда тутилаётган ўзгартиришга мувофиқ мулкдорларни суднинг қарорисиз ва қонунга зид тарзда уй-жойдан маҳрум этишга йўл қўйилмайди. Турли сабабларга кўра уй-жойидан маҳрум қилинган мулкдорга уй-жойнинг қиймати ҳамда у кўрган зарарнинг олдиндан ҳамда тенг қийматда қопланиши кафолатланиши белгиланмоқда. Қонун лойиҳаси фракция аъзолари томонидан қўллаб-қувватланди.

Мулкдорлар манфаатлари кафолатланади

Ўзбекистон Экологик партияси фракцияси аъзолари “Янги таҳрирдаги Ўзбекистон Республикаси Конституцияси қабул қилиниши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида”ги қонун лойиҳаси муҳокамасида сўнгги йилларда хусусий мулк ва унга бўлган ҳуқуқлар дахлсизлигининг ишончли ҳимоя қилинишини таъминлаш, давлат органларининг мулкий муносабатларга ноқонуний аралашувини чеклашга доир тизимли ишлар амалга оширилаётганини эътироф этдилар.

Айтилганидек, қонун лойиҳаси билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатлари янги таҳрирдаги Конституциямизга мувофиқлаштирилмоқда. Жумладан, Уй-жой кодексида ҳеч ким суднинг қарорисиз ва қонунга зид тарзда уй-жойидан маҳрум этилиши мумкин эмаслиги, уй-жойидан маҳрум қилинган мулкдорга уй-жойнинг қиймати ҳамда у кўрган зарарнинг ўрни қонунда назарда тутилган ҳолларда ва тартибда олдиндан ҳамда тенг қийматда қопланиши лозимлиги, тураржойларнинг ташқи кўринишини ўзгартириш, уларни қайта қуриш ёки бузиш шаҳарсозлик тўғрисидаги қонунчиликка мувофиқ амалга оширилиши ҳақидаги нормалар мустаҳкамланмоқда.

Йиғилишда фракция аъзолари мазкур қонун лойиҳасининг қабул қилиниши уй-жойидан маҳрум этилган мулкдорга унинг ўрни белгиланган тартибда қопланиши орқали хусусий мулкни муҳофазалаш ва мулкдорлар ҳуқуқларини кафолатли таъминлашга асос бўлишини таъкидладилар.

Мунозаралар якунида уни такомиллаштиришга қаратилган бир қатор таклиф ва тавсиялар берилди ҳамда қонун лойиҳаси қўллаб-қувватланди.

Фракциялар йиғилишларида, шунингдек, кун тартибидаги бошқа масалалар ҳам кўриб чиқилди ва тегишли қарорлар қабул қилинди.

«Халқ сўзи».

Сарҳисоб

ҚОНУН ИЖРОСИДА ШАФФОФЛИК

Аввал хабар қилинганидек, шу кунларда Олий Мажлис Қонунчилик палатаси қўмиталари томонидан ташкил этилаётган брифингларда қўмиталарнинг 2023 йилдаги фаолияти ҳақида ахборот берилиб, келгусидаги вазифалар белгилаб олинмоқда.

Қуйи палатанинг Аграр ва сув хўжалиги масалалари қўмитаси брифингида маълум қилинганидек, ҳисобот даврида аграр ва сув хўжалиги соҳасини янада ривожлантириш, қишлоқ хўжалиги тармоқларини тараққий эттириш ва озиқ-овқат хавфсизлигини таъминлаш, ер ислоҳотларини олиб бориш каби муҳим йўналишларнинг ҳуқуқий пойдеворини мустаҳкамлашга устувор аҳамият қаратилди.

Ўтган даврда қўмита қонун ижодкорлиги йўналишида 11 қонун лойиҳаси учун масъул бўлган. Шунингдек, тупроқ унумдорлигини ошириш ва унинг муҳофазаси, гидротехника иншоотлари хавфсизлигини таъминлаш, ўсимликларни ҳимоя қилиш соҳасидаги муносабатларни тартибга солишга қаратилган 3 та яхлит қонун устида иш олиб борилди.

Қонун лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва уларнинг ҳар жиҳатдан пишиқ-пухта бўлишида қўмита ишчи гуруҳлари фаолияти муҳим аҳамият касб этмоқда. Ҳисобот даврида қўмита масъул бўлган қонун лойиҳалари муҳокамаси бўйича жами 54 та йиғилиш ўтказилган.

Шунингдек, қонунлар ва қонуности ҳужжатлари ижросини таъминлаш борасида амалга оширилаётган ишларни назорат-таҳлил тартибида ўрганиш ҳамда улар якунлари бўйича давлат ва бошқарув органлари мансабдор шахсларининг ахборотини эшитишга алоҳида эътибор қаратилди.

2023 йилда сайловчилар томонидан кўтарилаётган масалалар ва жойларда олиб борилаётган ўрганишлар давомида аниқланган камчилик ҳамда муаммоларга мутасаддилар эътиборини қаратган ҳолда ҳал этишга ҳам жиддий ёндашилди.

Бундан ташқари, "Фермер хўжалиги тўғрисида"ги, "Деҳқон хўжалиги тўғрисида"ги, "Ўсимликлар карантини тўғрисида"ги, "Сув ва сувдан фойдаланиш тўғрисида"ги қонунларнинг жойлардаги ижро этилиш ҳолати Фарғона, Тошкент, Қашқадарё ва Андижон вилоятларида ўрганилди.

Брифингда ортда қолган йил қўмита учун самарали ва натижаларга бой бўлгани таъкидланди. Хусусан, қўмита ташаббуси билан Сув хўжалиги вазирлиги ҳузуридаги Қарши магистраль каналидан фойдаланиш бошқармаси ходимларига маҳаллий бюджетдан тўлаб келинаётган ойлик маош 2024 йилдан бошлаб республика бюджетидан тўланадиган бўлди. Бу орқали ходимларнинг иш ҳақи сезиларли оширилиши ва улар ижтимоий ҳимояси тўлиқ таъминланишига эришилган.

Шу билан бирга, ўтган даврда қўмита аъзолари томонидан мансабдор шахсларга сайловчиларнинг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини таъминлаш билан боғлиқ масалалар юзасидан жами 9 та депутат сўрови юборилган. Жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини ўз вақтида ўрганиш, уларни ҳал этишга алоҳида эътибор қаратилди, қўмита номига келиб тушган 300 та мурожаат белгиланган тартибда кўриб чиқилиб, уларнинг салмоқли қисми ижобий ечим топди.

Ҳисобот даврида қўмита фаолияти оммавий ахборот воситаларида жами 1 556 маротаба ёритилган.

Брифингда қўмитанинг келгусидаги фаолияти ҳақида ҳам ахборот берилди.

ОЧИҚ МУЛОҚОТЛАР ВА АМАЛИЙ ТАШАББУСЛАР УСТУВОРЛИК КАСБ ЭТДИ

Олий Мажлис Қонунчилик палатаси Фуқароларнинг соғлиғини сақлаш масалалари қўмитаси ўтказган брифингда таъкидланганидек, 2023 йилда қўмита аҳоли саломатлигини мустаҳкамлаш ва тиббиёт тизимини ривожлантириш борасида амалга оширилаётган ислоҳотларни янада чуқурлаштириш, соҳани бугунги кун талаблари даражасида тараққий эттиришга қаратилган тадбирларни ҳуқуқий жиҳатдан таъминлашга алоҳида аҳамият қаратди.

Ўтган даврда қўмита қонун ижодкорлиги йўналишида 4 та қонун лойиҳаси учун масъул бўлган. Улар муҳокамаси бўйича ишчи ва эксперт гуруҳларининг 20 дан зиёд йиғилишлари ўтказилди.

Қўмита томонидан жами 12 та назорат-таҳлил тадбири уюштирилган.

Шу билан бирга, жойларда олиб борилаётган ўрганишлар давомида аниқланган камчилик ҳамда муаммоларга мутасаддилар эътиборини қаратган ҳолда ҳал этишга устувор аҳамият берилди. Хусусан, қўмита аъзолари томонидан мансабдор шахсларга жами 4 та депутат сўрови юборилди.

Халқ билан мулоқот, одамларни ўйлантираётган масалаларга ечим топишда депутатларнинг сайлов округларидаги учрашувлари муҳим аҳамият касб этмоқда. Зеро, бугун одамларни қуруқ ваъдалар қониқтирмайди, уларга амалий натижалар керак. Фуқаролар билан очиқ мулоқот бўлган жойда эса фаровонлик ҳукм суради, тараққиёт кузатилади, одамларнинг эртанги кунга ишончи янада ортади.

Брифингда қўмита аъзоларининг аҳоли, хусусан, сайловчилар билан мулоқотлари доимий йўлга қўйилгани, натижада кўплаб масалалар ижобий ечим топгани алоҳида қайд этилди. Шунингдек, жисмоний ва юридик шахсларнинг мурожаатларини ўз вақтида ўрганиш ҳамда уларни ҳал қилишга алоҳида эътибор қаратилгани ҳам айтиб ўтилди.

Бундан ташқари, қўмита фаолияти ҳақида кенг жамоатчиликни ўз вақтида хабардор этиш, назорат-таҳлил тадбирлари якунлари ва қўмита масъуллигида кўриб чиқилаётган қонун лойиҳаларининг мазмун-моҳиятини аҳолига мунтазам равишда тушунтириб бориш бўйича ҳам муайян ишлар амалга оширилгани таъкидланди.

Брифинг давомида қўмитанинг келгусидаги фаолияти ҳақида ҳам ахборот берилди.

«Халқ сўзи».

Анқарада жадид боболаримиз меросига бағишланган конференция ўтказилди

1 Жумладан, 2023 йил 11 декабрь куни Тошкент шаҳрида "Жадидлар: миллий ўзлик, истиқлол ва давлатчилик ғоялари" мавзуида илмий конференция юқори савияда ташкил қилингани ва унда турк дунёсининг етакчи олимлари Туркистонда тараққий топган жадидчилик ҳаракати ҳақидаги ўз маърузалари билан қатнашгани қайд этилди.

Шунингдек, Республика Маънавият ва маърифат кенгашининг кенгайтирилган йиғилишида давлатимиз раҳбари томонидан жадид боболаримиз меросини тиклаш бўйича билдирилган ташаббусларининг мазмун-моҳияти ва аҳамияти турк зиёлиларига етказилди.

Маърифатпарвар боболаримиз ғояларини ўрганиш ва ривожлантириш бўйича қарор қабул қилиниши ҳамда Бухоро шаҳрида Жадидлар мероси давлат музейи очилиши алоҳида қайд этилди.

Ўз навбатида, Туркия вакиллари 2024 йил 1 январдан бошлаб мамлакатимизда "Jadid" номли янги газета ташкил этилганини мамнуният билан қарши олдилар. Улар, шунингдек, буюк маърифатпарвар боболаримиз номи остида чоп қилинаётган ушбу газетада ўзларининг таҳлилий мақолалари билан қатнашиш истакларини ҳам билдирди.

«Дунё» АА.
Анқара

МИРИШКОРЛИК СИНЧКОВЛИК ВА ПУХТАЛИК ДЕМАКДИР

Юртимизда кейинги йилларда ердан унумли фойдаланиш, хусусан, аҳоли томорқасида илм-фан ютуқлари, инновацион янгиликлар асосида деҳқончилик қилиш ҳамда даромад олиш жадал ривожланяпти. Бунинг самараси йилнинг тўрт фаслида ҳам бозорлардаги мўл-кўлчиликда намоён. Бу эса нарх-наво барқарорлигини таъминлашда муҳим омил бўлмоқда.

Изланиш

Шу нуқтаи назардан, бугунги кунда ёпиқ майдондаги иссиқхоналарда ҳарорат ва намликнинг меъёрий даражадалигини ҳисобга олсак, бундай шароитда зараркунандалар ва касалликлар яхши ривожланиб, ўсимликларга зарар етказиши мумкин.

Фарғона вилоятида аҳоли томорқалари, фермер ва деҳқон хўжалиги иссиқхоналарида помидор, қалампир, ширин гармдори, бодринг, бақлажон, қулупнай, цитрус мевалари баравж ривожланяпти. Шу сабабли иссиқхоналарда замбуруғли касалликларнинг ривожланишига шароит туғдирмаслик, фузариоз, фитофтороз, илдиз чириши, ун шудринг ва сохта ун шудринг каби бир қатор касалликларнинг олдини олиш муҳимдир.

— Бундай касалликларга намликнинг юқорилиги, кундузги ва тунги ҳарорат ўртасидаги тафовутларнинг катталиги, меъёрида суғормаслик, бевақт озиқлантириш, кимёвий ўғитлардан нотўғри фойдаланиш ва гигиена қоидаларига амал қилмаслик асосий сабаб бўлади, — дейди Фарғона вилояти Ўсимликлар карантини ва ҳимояси бошқармаси фитосанитария лабораторияси мудири Абдурауф Маҳмудов. — Мисол учун, биргина помидорнинг фамоз (жигарранг чириш) касаллиги, яъни ҳосил бандининг чиришига намликнинг ортиши, бачки томчиларининг кўпайиши сабаб бўлади. Мева бандида жойлашган гулларга чакки томчилари тушгач гуллари замбуруғлар орқали чирий бошлайди. Оқибатда гулбарги атрофи чириб, мевалар тўкилади. Ҳолбуки, замбуруғли касалликнинг олдини олиш учун иссиқхоналарни тез-тез шамоллатиб туриш ва намликнинг ортишига йўл қўймаслик лозим.

Бугунги кунда лабораториямиз замонавий мезонлар асосида фаолият кўрсатиши учун барча қулайлик яратилган бўлиб, кўчма лаборатория хизмати орқали мутахассисларимиз шаҳар-туманларда миришкорларга мўл ҳосил етиштиришда кўмаклашиб келмоқда. Мақсад — деҳқон бозорларини арзон ва сифатли, экологик тоза ноз-неъмат маҳсулотлари билан тўлдирилишига ҳисса қўшиш.

Ботир МАДИЁРОВ
(«Халқ сўзи»).

Рақамли трансформация:
КИБЕРЖИНОЯТЛАРНИНГ ОЛДИНИ ОЛИШДА ЯНГИЧА ЁНДАШУВ

Жаҳоннинг турли мамлакатларида жиноятчиликка қарши курашиш йўналишидаги тадқиқотлар натижалари йилдан-йилга унинг суръатлари ўзгариб, янгича ривожланиш босқичларини намоён этаётганидан далолат бераётир. Мазкур тенденциянинг сақланиб қолиши жиноятларнинг янги кўринишлари шаклланишига туртки бўлмоқда.

Айнан рақамлаштиришнинг юқори суръатларда ривожланиши таъсирида жиноятларнинг шакллари ва унинг усуллари замонавийлашиб, ахборот технологияларидан фойдаланиб шахсга ва унинг мулкига тажовуз қилишга қаратилган ҳуқуқбузарликлар кибержиноятчиликнинг содир этилишида асосий омил бўлиб хизмат қиляпти.

Долзарб мавзу

Шу сабабли ҳам ҳозирги вақтда бутун дунёда кибержиноятчиликка қарши курашиш ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлар фаолиятидаги энг долзарб муаммолардан бири сифатида қаралмоқда. Кибержиноятларнинг турлари ва ушбу жиноятни содир этаётган шахсларнинг сони ортиб бораётганлиги янги таҳдидларнинг юзага келиши билан изоҳланяпти.

Таҳлиллар ва статистик маълумотларга таянадиган бўлсак, 2022 йилда кибержиноятлар ортидан келадиган йиллик глобал зарар 8,4 трлн. АҚШ долларини ташкил этган бўлса, 2026 йилга бориб бу кўрсаткич 120 фоиз ўсиб, 20 трлн. АҚШ долларига етиши прогноз қилинмоқда. Шунингдек, айрим манбаларда таъкидланишича, 2024 йилда кибержиноятлар глобал трансмиллий жиноятларнинг умумий сонидан кўра 5 баробар кўпроқ содир этилиши кутилмоқда.

Бундан ташқари, 2025 йилдан эътиборан, дунёда кибержиноятларга қарши курашувчи тузилмалар давлат ва хусусий серверлари, булутли маълумот марказлари, шахсий компьютер ва қурилмаларида сақланадиган жами 2 минг зеттабайтлик (2 трлн. терабайт) маълумотларнинг хавфсизлигини таъминлаши лозим бўлади. Чунки кибержиноятчиликнинг авж олиши оқибатида исталган корхона-ташкилотнинг маълумотлар базалари киберҳужумга учраши эҳтимолини рад этиб бўлмайди. Шу сабабли бу борада мустаҳкам ҳимоя чораларини кўриш талаб этилади. Ўз навбатида, кибержиноятчиликка қарши курашишда ушбу турдаги жиноятларнинг латентлигини инобатга олиш керак бўлади.

Мутахассисларнинг фикрига кўра, кибержиноятларнинг латентлиги АҚШда 80 фоиз, Буюк Британияда — 85, Германияда — 75, Россияда 90 фоиздан юқори рақамларга бориб тақалади. Бу кибержиноятларнинг содир этилиши бўйича реал ҳолатлар статистикаси бундан ҳам ўсувчан кўрсаткичларни ташкил қилиши мумкинлигини кўрсатмоқда.

Юқорида келтирилган таҳлиллар ҳамда статистик маълумотлар асосида ахборот-коммуникация технологияларининг кенг тарқалиши ва реал вақт режимида чексиз ахборот алмашинуви имкониятларининг ортиб бориши шароитида кибержиноятлар мураккаб трансмиллий муаммога айланиб бораётганлигини юзага келтираётир. Бу эса кибермаконда хавфсиз муҳитни яратиш учун инновацион ёндашувлар асосида кибержиноятларга қарши курашиш усулларини ишлаб чиқишни тақозо қиляпти.

Бугунги кунда жаҳонда илмий тадқиқотлар доирасида кибержиноятларнинг олдини олиш ва кибермаконда хавфсиз муҳитни яратиш учун турли ёндашув ҳамда услублар таклиф этилмоқда.

Хусусан, кибержиноятларни тергов қилиш фаолияти билан шуғулланувчи "Group-IB" компанияси президенти Иля Сачковнинг таъкидлашича, агар фойдаланувчи киберхавфсизлик қоидаларини билса, у кибермаконда доимо хавфсиз бўлади. "Group-IB" компанияси томонидан ўн йил давомида киберфирибгарлар шахсий маълумотларни ўзлаштирмаслигини назарда тутувчи махсус эслатмалар ишлаб чиқилди. Аммо бу эслатмаларнинг жамиятда жуда секин тарқалиши туфайли мазкур усул ўз самарасини бермаган.

Мазкур йўналишдаги етакчи тадқиқотчи У. Дизард ахборот жамиятининг рақамли трансформацияси шароитида бир қатор муаммоли масалаларни ҳал қилиш учун янги технологиялар тақдим этаётган имкониятлар доимо ҳисобга олиниши ва уларга қарши курашиши керак бўлган потенциал хавфларни ўз ичига олиши лозимлигини таклиф қилган. Унинг фикрича, мазкур масала бўйича ривожланиш стратегияси маълум даражада техник ва иқтисодий қарорлар қабул қилиниши билан белгиланиши керак.

С. Эммерй, Е. Лефевер, Г. Жейкобс, В. Десмет каби олимлар томонидан қонун ҳужжатларида белгиланган жазо чораларини кучайтириш орқали кибержиноятларнинг олдини олиш мумкинлиги таъкидланган.

Қолаверса, Т. Шелина, К. Итинсон, А. Киреева, В. Топоровский ва бошқалар томонидан кибержиноятларнинг олдини олиш муаммолари таълим жараёни субъектларининг рақамли саводхонлиги билан боғлиқлиги асослаб берилган. Улар ўз илмий хулосаларида кибержиноятларнинг олдини олишда рақамли таълим муҳити имкониятларидан самарали фойдаланишни, фан дастурларига "Киберхавфсизлик асослари" ўқув фанини барча ўқувчилар учун мажбурий фан сифатида киритишни таклиф қилганлар.

Кибержиноятларнинг олдини олиш бўйича илмий марказлар ва тадқиқот муассасалари билан бирга айрим ривожланган давлатларда етарлича стратегик усуллар ишлаб чиқилган.

> **Таҳлиллар ва статистик маълумотларга таянадиган бўлсак, 2022 йилда кибержиноятлар ортидан келадиган йиллик глобал зарар 8,4 трлн. АҚШ долларини ташкил этган бўлса, 2026 йилга бориб бу кўрсаткич 120 фоиз ўсиб, 20 трлн. АҚШ долларига етиши прогноз қилинмоқда. Шунингдек, айрим манбаларда таъкидланишича, 2024 йилда кибержиноятлар глобал трансмиллий жиноятларнинг умумий сонидан кўра 5 баробар кўпроқ содир этилиши кутилмоқда.**

Хусусан, Сингапур, АҚШ, Жанубий Корея, Япония, Германия, Буюк Британия каби рақамли технологияларни жорий этиш ва кибержиноятчиликка қарши курашиш бўйича илғор тажрибага эга давлатлар томонидан узоқ йиллик стратегик масалалар қўйилиб, бугунги куннинг долзарб муаммоларидан бири бўлган кибержиноятларнинг олдини олиш борасида айрим масалалар ечилгани кузатилган.

Шунингдек, мазкур йўналишлар халқаро ташкилотлар, хусусан, НАТО томонидан ҳам глобал муаммо сифатида қайд этилган. Ушбу муаммонинг аҳамияти блокнинг сўнгги йилларда қабул қилинган барча бошқарув ҳужжатларида ҳам ўз ифодасини топган. Бундан ташқари, болаларнинг кибержиноятлар таъсирига тушиб қолишининг олдини олиш мақсадида ЮНИСЕФ томонидан ҳам бир нечта йирик лойиҳалар амалга оширилган.

Юқорида келтирилган долзарб масалалар юзасидан жамиятнинг рақамли трансформацияси шароитида кибержиноятчиликнинг барвақт олдини олишда Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг кибержиноятларга қарши курашувчи бўлинмалари томонидан ишлаб чиқилган ва жорий этилган ўзига хос ечимларни кўриб чиқамиз.

Дастлаб етакчи илмий-тадқиқот муассасалари, илғор индексли рейтингларни юритувчи муассасалар томонидан бир нечта давлатларда кибертаҳдидлардан жабрланган ва кибержиноят учун жавобгарликка тортилган, эҳтимолий кибержиноятлар қурбони бўлиши мумкин бўлган фуқаролар ҳамда ижтимоий тармоқ фойдаланувчилари ўртасида ўтказилган сўровномаларнинг якуний натижалари таҳлилдан ўтказилди.

Тадқиқотлар натижасига кўра дунё аҳолисининг аксарият қисми интернет ва ижтимоий тармоқлардан фойдаланиш хавфсизлигига амал қилмаётганликлари оқибатида кибержиноятлардаги виктимологик хусусиятнинг юқори даражада сақланиб қолаётганлиги кузатилди.

Хусусан, Европа Иттифоқи Киберхавфсизлик агентлиги (ENISA) томонидан Европанинг 20 дан ортиқ давлатларида олиб борилган сўровномаларга кўра, иштирокчиларнинг 48,2 фоизи кибержиноятлар тузоғига тушиб қолмаслик бўйича дастлабки тушунчаларга эга эмаслиги маълум бўлган.

Бундан ташқари, Чехия Республикаси Кибернетика ва ахборот хавфсизлиги миллий бошқармаси олиб борган сўровларда эса иштирокчиларнинг 42 фоизи шахсий маълумотларни ҳимоялаш, интернет ва ижтимоий тармоқлардан хавфсиз фойдаланиш тартибини билмаслиги аниқланган.

БМТ Халқаро электралоқа иттифоқи томонидан тайёрланган "Халқаро киберхавфсизлик 2022 индекси" ҳисоботида 38 фоиз мобиль қурилмалар фойдаланувчилари қурилмалар хавфсизлигини таъминлаш (суқилиб киришлар, номаълум контентларни блоклаш ва бошқа) кўникмаларга эга эмаслиги қайд этилган.

Ўтказилган сўров тадқиқотлари натижалари интернет ва ижтимоий тармоқлар фойдаланувчиларининг аксарият қисми дастлабки киберхавфсизлик чораларини билмасликлари оқибатида кибержиноят жабрланувчиси бўлиш эҳтимоли мавжудлигидан далолат беради.

Юқоридагилардан кўринадики, фуқароларни кибертаҳдидлардан барвақт огоҳлантириш, уларда киберхавфсизликнинг дастлабки аломатларига риоя қилиш кўникмаларини шакллантириш кибержиноятчиликка қарши курашиш йўналишидаги энг долзарб вазифалардан бири эканлиги тасдиқланди.

Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлиги томонидан мазкур вазифа самарали равишда амалга оширилишини таъминлаш мақсадида республикада кибермакондан фаол фойдаланиш лаёқатига эга 5 ёшдан 70 ёшгача бўлган барча аҳолини қамраб олувчи "Уч қатламли комплекс тарғибот чора-тадбирларини олиб бориш механизми" ишлаб чиқилиб, тўлиқ жорий этилиши белгилаб олинди.

"Уч қатламли комплекс тарғибот чора-тадбирлари" таълим муассасаларида ёшлар, маҳаллаларда яшовчи аҳоли вакиллари билан ҳамда корхона-ташкилотларнинг ишчи-хизматчилари ўртасида ўзига хос усулда ўтказилди.

Жумладан, ўқув масканлари ёшлари билан таълим муассасалари веб-сайтларида, "E-kundalik" платформасида киберхавфсизлик саҳифаси жорий этилиб, уларнинг кибержиноятчилар тузоғига тушиб қолишдан хабардорлигини ошириш учун тарғибот материаллари жойлаштириб борилди.

"Тик-токер" ва блогерлар билан "#Мен кибержиноятга қаршиман" хештеги остида онлайн ҳамда офлайн тадбирлар, ҳафтанинг ҳар чоршанба куни "Талабалар шаҳарча"сида "Кибергигиена куни" этиб белгиланиб, "#CyberDay" хештеги остида тадбирлар, семинар ҳамда тренинглар уюштирилди. Ёшларни янги турдаги кибертаҳдидлардан огоҳлантириб борувчи қўлланмаларга эга бўлган, кўп функцияли мобиль илова ишлаб чиқилди.

Маҳалла фуқаролари билан ҳам мунтазам иш олиб борилди. Ҳоким ёрдамчиларини жалб қилган ҳолда кибержиноятчилик профилактикаси бўйича намунали маҳаллалар шакллантирилди, "Маҳалламизда кибержиноят бўлмайди" шиори остида тарғибот тадбирлари ташкиллаштирилди.

Профилактика инспекторлари фойдаланувидаги планшетларга кибержиноятлар ва унга қарши курашиш бўйича электрон қўлланмалар ўрнатилди. Пенсионерлар томонидан банк пластик карта рақамларини ва SMS-хабарномаларини бегона шахсларга бермаслик бўйича манзилли тарғиботлар олиб борилди.

Ана шундай тарғибот-тушунтириш тадбирлари корхона ҳамда ташкилотларнинг ишчи-хизматчилари ўртасида ҳам ўтказилиб, ташкилотларга киришда, кўпчилик тўпланадиган жойларда тарғибот материаллари жойлаштириб борилди.

Бундан ташқари, республиканинг барча ҳудудини ва аҳоли тўлиқ қамраб олинишига эришиш мақсадида Ички ишлар вазирлиги томонидан кибертаҳдидларга оид мурожаатларни қабул қилиш ва киберхавфсизлик бўйича йўриқномалар бериб боришда қулай, тезкор ва мақбул бўлган қўшимча манбалар жорий этилди.

Бундай усуллар "кибермакон"да хавфсиз муҳитни таъминлаш бўйича таклиф этилган мутлақо янги ёндашув бўлиб, мазкур усул кибержиноятларга барвақт тўсиқ бўлишнинг универсал ечимларини ўз ичига олиши билан ажралиб туради.

Ўзбекистон Республикасида юқорида кўрсатилган "Уч қатламли комплекс тарғибот чора-тадбирларини олиб бориш механизми"нинг самарали йўлга қўйилиши натижасида кўплаб ютуқларга эришилмоқда.

Юқорида айтилган ёндашув бу йўналишда бир неча йил илмий ва амалий фаолият кўрсатаётган илмий тадқиқотчи ҳамда мутахассислар томонидан муаллифлик асосида ишлаб чиқилган бўлиб, амалиётга жорий қилиш жараёнида унинг юқори самарага эга эканлиги кузатилган.

Кибержиноятларнинг олдини олиш фаолияти билан шуғулланувчи ташкилотларга мазкур усулдан фойдаланган ҳолда унинг бевосита ўзлаштирилиши ёки аналогларини ишлаб чиққан ҳолда амалиётга жорий қилиниши тавсия этилади.

Саидкамол СОДИҚОВ,
Ички ишлар вазирлигининг Тезкор-қидирув департаменти Киберхавфсизлик маркази бошлиғи ўринбосари, техника фанлари бўйича фалсафа доктори (PhD).

14 январь — Ватан ҳимоячилари куни

МАЪМУРИЙ БИНО ВА ТУРАРЖОЙЛАР ФОЙДАЛАНИШГА ТОПШИРИЛДИ

Наманган вилоятининг Уйчи туманида Ўзбекистон Республикаси Давлат хавфсизлик хизмати чегара қўшинларига қарашли взвод жамоаси Ватан ҳимоячилари куни арафасида қурувчилардан муносиб туҳфа олди. Бу ерда янги маъмурий бино ҳамда ҳарбий хизматчилар учун бунёд этилган замонавий тураржой фойдаланишга топширилди.

Тантанали тадбир давомида янги хонадонларнинг калитлари ўз эгаларига топширилди. Чегара қўшинларида хизмат бурчини ўтаётган ҳарбий хизматчиларнинг оила аъзолари яратилаётган кенг имкониятлар, кўрсатилаётган эътибор учун миннатдорлик билдирди.

Шундан сўнг рамзий лента қирқилиб, меҳмонлар бу ерда яратилган шароитлар билан танишди.

Эътиборлиси, шу куни мазкур ҳарбий қисм шахсий таркиби тўрт қаватли 36 хонадондан иборат тураржой биносидан ташқари, янги қурилган маъмурий бино, кинология бўлинмаси, министадион, омборхона ва бошқа қўшимча иншоотларни ҳам қабул қилиб олди.

Қайд этилганидек, замонавий хизмат хонадонлари офицер ҳамда сержантларнинг яшаш шароитини яхшилаши баробарида, министадионнинг фойдаланишга топширилиши маҳаллий ёшлар учун айни муддао бўлди.

Қудратилла НАЖМИДДИНОВ (Халқ сўзи).

АСКАР ОНАЛАРИГА ЭҲТИРОМ

Мустақиллик йилларида ўта мураккаб ва шарафли йўлни босиб ўтган мамлакатимиз Қуролли Кучлари сарҳадларимиз дахлсизлиги, халқимизнинг тинч ва фаровон ҳаётини таъминлаш, демократик ислоҳотларни муваффақиятли амалга оширишнинг ишончли кафолати бўлмоқда. Ҳарбий хизмат ҳар бир йигит учун шон-шараф ишига айланди.

— Кўнглимиз тинчлиги, хотиржамлигимиз ҳарбийларимиз туфайлидир, — дейди Навоий вилояти ҳокими ўринбосари Малика Мамадиёрова. — Ватан ҳимояси йўлида ўз йигитлик бурчини ўташи эса нафақат фарзандларимиз, балки биз оналарнинг ҳам кўнглимизни тоғдек кўтаради. Зеро, ҳар бир ота-она учун ўз ўғлининг йигитлик давридаги синов, бу — Ватан ҳимоячиси деган шарафли номга эга бўлиш. Оналар учун эса бу катта бахт.

Навоий шаҳридаги ҳарбий қисмлардан бирида "Янги Ўзбекистон армияси — мамлакат қудрати, юксак ғурур ва садоқат тимсолидир!" шиори остида "Аскар оналарини шарафлаймиз" мавзуидаги маънавий-маърифий тадбирда миллий армиямиз сафларида хизмат қилаётган аскарларнинг оналарига эҳтиром кўрсатилди. Она Ватанимизни, бугунги тинч ва осойишта ҳаётимизни асраб-авайлаш, уни ҳар қандай таҳдидлардан ҳимоя қилиш, эр йигитларнинг шарафли бурчи ҳақида сўз юритилди.

Тадбирда аскар оналари ҳамда уларнинг Сурхондарё вилоятида муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган фарзандлари билан видеомулоқот уюштирилди. Ҳарбий қисм раҳбарияти мард ва жасур фарзанд вояга етказган навоийлик оналарга миннатдорлик изҳор этди.

«Халқ сўзи».

Қулайлик

МАКТАБГАЧА ТАЪЛИМ ТАШКИЛОТИ ЗАМОНАВИЙ ҚИЁФАДА

Янги йилнинг дастлабки кунлари Бухоро вилоятининг Қоракўл туманидаги Эски қальа маҳалласида яшовчи ёш оилалар учун қувончли кечмоқда. Бу бир жиҳатдан ҳудудда бўш турган бинонинг обдан таъмирланиб, мактабгача таълим ташкилотига айлантирилгани билан боғлиқ.

Буни алоҳида таъкидлашимиз бежиз эмас. Юртимиздаги барча ота-оналар сингари бу ерда истиқомат қилувчилар ҳам фарзандларининг замонавий шарт-шароитларда таълим-тарбия олишларини исташади.

Шу маънода, вилоятнинг энг чекка гўшаларидан саналган бу манзилда 46-давлат мактабгача таълим ташкилотининг кўркам бинода иш бошлагани айни муддао бўлди. 180 ўринли мазкур муассасада болажонларнинг мириқиб дам олиши, машғулотлар ўтказиши, овқатланиши, дунёқарашини кенгайтириши учун барча қулайлик яратилган. Туманда шу каби янги таълим муассасаларининг ишга тушиши ортидан 3 — 7 ёшли ўғил-қизларни боғчаларга қамраб олиш қамрови 83 фоизга етди.

Умуман, вилоятда мактабгача таълим йўналишида кенг қамровли ишлар амалга оширилаётгани ўз самарасини бермай қолмаяпти. Айни дамга келиб, мактабгача таълим ташкилотлари сони 2015 тага етиб, уларга салкам 153 минг нафар бола қамраб олинди. Бу борадаги кўрсаткич 2022 йилдагига нисбатан 8,2 фоизга ошди.

Ғамхўрлик

«АЁЛЛАР ДАФТАРИ»ДАГИ ХОТИН-ҚИЗЛАР БЕПУЛ ДАВОЛАНМОҚДА

Бухоро вилоятидаги "Жўйзар" ихтисослаштирилган реабилитация ва соғломлаштириш илмий-тадқиқот марказида "аёллар дафтари"да турувчиларнинг дастлабки гуруҳи қабул қилинди.

Хусусан, Ғиждувон, Жондор, Бухоро туманлари ва Бухоро шаҳрида яшовчи 30 нафар аёл тиббий текширувлар, шунингдек, тор доирадаги мутахассислар кўригидан ўтиб, физиотерапевтик ва реабилитация муолажалар олишни бошлади.

— Баҳаво гўшада жойлашган ушбу маскан юрак-қон томир, ҳаракат-таянч тизими, неврологик ва ошқозон-ичак касалликларини даволашга ихтисослаштирилган, — дейди вилоят Оила ва хотин-қизлар бошқармаси матбуот хизмати раҳбари Меҳринисо Ҳусаинова. — Шу боис "аёллар дафтари"га киритилган, даволанишга муҳтож ёки қарамоғида ногиронлиги бор фарзанди бўлган 90 нафар опа-синглимизни айнан шу ерда соғломлаштириш чора-тадбирлари белгиланди. Шу мақсадда Оила ва хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш давлат мақсадли жамғармасидан маблағ ажратилди.

Айни чоғда, бошқарма томонидан бу ерда муолажа олаётганлар учун турли маданий-маърифий тадбирлар ўтказилмоқда. Чунончи, уйда ўтириб даромад топиш мумкин бўлган касб-ҳунарлар ҳақида маълумот берилиб, шундай юмушлар билан банд аёллар томонидан тайёрланган маҳсулотлар кўргазмаси, маҳорат сабоқлари уюштирилди, психологик тренинг ўтказилди.

Ушбу хайрли ишлар давлатимиз раҳбарининг 2021 йил 5 мартдаги "Хотин-қизларни қўллаб-қувватлаш, уларнинг жамият ҳаётидаги фаол иштирокини таъминлаш тизимини янада такомиллаштириш чора-тадбирлари тўғрисида"ги қарори ижроси доирасида амалга оширилмоқда.

Истам ИБРОҲИМОВ («Халқ сўзи»).

КИТОБ ТАФАККУР ВА ТУЙҒУЛАРНИ ЧАРХЛАЙДИ

Президентимиз раислигида ўтган йил 22 декабрь куни ўтказилган Республика Маънавият ва маърифат кенгашининг кенгайтирилган йиғилиши тарихий воқеа бўлди. Айтиш жоиз бўлса, унда белгиланган вазифалар доирасида янги Ўзбекистонда маънавият соҳасида ўзига хос босқич — ривожланиш даврига қадам қўйилди. Давлат раҳбарининг "Маънавият бошқа соҳалардан олдинда юриши, янги кучга, янги ҳаракатга айланиши керак", деган сўзлари ўзини шу юртнинг фарзанди, деб билган ҳар бир зиёлининг шиори, фаолият дастури бўлишини алоҳида таъкидлаш лозим.

Нуқтаи назар

Маънавият соҳасида ўзига хос ислоҳотларни амалга ошириш бугунги куннинг муҳим талаби эканини барчамиз тушуниб етмоқдамиз. Айни жиҳатларни инобатга олиб, давлатимиз раҳбари кенгаш йиғилишида 9 та йўналишда ўз фикрларини билдириб, муҳим ташаббусларни илгари сурди.

Хусусан, жамиятимизда китобхонлик маданиятини ошириш бўйича бошланган ишлар давом эттирилиши борасида аниқ вазифалар белгилаб берилгани барчамизни мамнун қилди. Бу борада "Ёшлар учун — минг китоб" лойиҳаси доирасида жорий йилдан бошлаб фарзандларимизга рағбат берадиган энг машҳур илмий-оммабоп китобларни ўзбек тилига ўгириш, мактаб ва кутубхоналарга бепул тарқатиш йўлга қўйиладиган бўлди. Буюк алломаларимизнинг ёшлиги ҳақида китоблар ёзиш, ёзганда ҳам болаларбоп тарзда ёзиш кераклиги таъкидлангани ҳам ёш авлод маънавий оламини бойитишга хизмат қилиши билан аҳамиятлидир. Бу ишларни рағбатлантириш, янги босқичга олиб чиқиш учун эса бу йил мамлакатимизда Халқаро болалар адабиёти кўргазмаси ташкил этилади.

Дарҳақиқат, ёшларнинг бахту камоли, осойишта ва фаровон ҳаётида китобнинг алоҳида ўрни бор. Чунки яхши китоб инсонда Ватанга муҳаббат, миллий ва умуминсоний қадриятларга ҳурмат туйғуларини юксалтириб, яхшилик ҳамда эзгуликка ундайди. Шу боис мамлакатимизда китобхонликни ривожлантириш, зиё масканлари сонини кўпайтириш борасида салмоқли ишлар амалга оширилмоқда.

Айни йўналишда кейинги йилларда Фарғона вилоятининг барча 19 та шаҳар ва туман марказларида Маънавият ва маърифат масканлари барпо этилди. Зиё масканларининг фаолият бошлаши учун қарийб 3 млрд. сўм маблағ сарфланди.

Бу борада сўнгги беш йилда миллий адабиётимиз дарғалари Амирий, Чархий, Ҳазиний, Ҳувайдо, Увайсий, Анвар Обиджон, Муҳтарама Улуғова каби 70 нафар ижодкорнинг девон ҳамда сайланма асарлари чоп этилди. Шу билан бирга, фарғоналик 21 нафар ёш ижодкорнинг илк китоби нашр қилинди. Бунинг учун маҳаллий бюджет ҳамда ҳомийлик маблағлари ҳисобидан 620 млн. сўм маблағ ажратилди.

Бағдод туманида 2023 йилда уч қаватли замонавий янги кутубхона қуриб битказилди. Аҳмад Фарғоний номидаги вилоят ахборот-кутубхона маркази 12 млрд. сўм маблағ эвазига тўлиқ реконструкция қилиняпти. Вилоятнинг барча шаҳар-туманлари бўйлаб маҳаллаларда аҳоли гавжум жойларга қарийб 33 минг дона адабиёт жойлаштирилган 582 та электрон кутубхона баннери ўрнатилди.

Китоб мутолааси ва китобхонлик маданиятини янада юксалтириш мақсадида вилоятда 869 та "Зиё маскани" китоб дўкони ҳамда 134 та "Book cafe" фаолияти йўлга қўйилди. Мактаб кутубхоналари фондини бойитиш учун 2022 йили 9,5 млрд. сўм маблағ ажратилган бўлса, 2023 йили ушбу кўрсаткич 12,3 млрд. сўмга етди.

Умуман олганда, ёшлар маънавиятини юксалтириш, улар ўртасида мутолаа маданиятини янада оширишда кутубхоналарнинг ўрни беқиёс. Шу сабабли, вилоятнинг ҳар бир шаҳар-туманидаги ахборот-кутубхона фондларини бойитиш борасида изчил саъй-ҳаракатлар олиб борилди. Натижада 1 млрд. 476 млн. сўм маблағ эвазига 44 минг 553 нусха китоб сотиб олинишига эришилди. Айни жараёнда биргина Данғара туманинг ахборот-кутубхона маркази фондини янги адабиётлар билан бойитиш учун вилоят ҳокими фармойишига кўра, 10 минг нусха адабиёт харид қилишга 429 млн. сўм маблағ ажратилди.

Бугун кутубхона — дўстона мулоқот, таълим ва тарбия масканига айлангани ҳеч кимга сир эмас. Шунинг учун вилоят кутубхоналарида доимий равишда китоб ва мутолаани тарғиб қилувчи турли тадбирлар — кўргазмалар, бадиий кечалар, машҳур ижодкорлар билан учрашувлар ўтказиб бориш яхши анъанага айланган. Эзгу ташаббуслар доирасида маҳаллий ҳокимликлар, ахборот-кутубхона марказлари, Ёшлар ишлари агентлиги билан ҳамкорликда бир қатор лойиҳа ва акциялар ўтказиб келинмоқда. Биргина 2022 йил давомида бу борада 100 дан ортиқ янги лойиҳалар ишлаб чиқилган бўлиб, 2023 йили лойиҳалар сифат ва салмоқ жиҳатдан янада кенгайишига эришилди.

Вилоятда ҳар бир ахборот-кутубхона маркази виртуал оламда ҳам ўз саҳифасига эга бўлиб, "Telegram", "Facebook", "Instagram" ижтимоий тармоқларида китобхонлар билан мунтазам равишда онлайн мулоқотлар ўтказиб бориладиди. "Ёшлар учун — минг китоб" лойиҳаси доирасида жорий йилдан бошлаб китобхонликни замонавий мезонлар асосида ривожлантириш, хусусан, ижтимоий тармоқлар имкониятларидан унумли фойдаланиш борасида алоҳида чора-тадбирлар режаси ишлаб чиқиш мўлжалланмоқда.

Янги авлодни ўз вақтида китобхонликка қизиқтириш мақсадида ҳам эзгу мақсадлар кўзда тутилган бўлиб, яқин истиқболда ушбу йўналишда Фарғонада ўзига хос тажриба мактаби яратиш устувор вазифа сифатида белгиланган. Бунинг учун эса, энг аввало, шаҳарсозлик меъморчилиги анъаналари асосида болалар кутубхонаси барпо этиш мақсад қилинган. Ҳозирда бу борадаги миллий ва халқаро тажрибани ўрганиш ишлари олиб борилаётир.

Мухтасар айтганда, давлатимиз раҳбари томонидан мазкур йиғилишда билдирилган ва илгари сурилган фикрлар, эзгу ташаббуслар муштарак мақсадлар ижобати йўлида ҳар биримиз учун муҳим дастуриламал бўлиб хизмат қилади. Яқин истиқболда маънавий-маърифий соҳаларда амалга оширилаётган ислоҳотларга янги руҳ, ғайрат-шижоат бахш этади. Зиёлилар, ҳар бир оила ва инсонни эзгу ғоя ҳамда мақсадлар атрофида жипслаштиради.

Демак, яратувчанлик ва бунёдкорликнинг улуғ қудрати маънавият соҳасидаги янгиланишлар жараёнида ҳам яққол намоён бўлишини таъминлаш учун режа-мақсадлар аниқ. Ўзаро аҳил ва ҳамжиҳат бўлсак, хайрли ташаббуслар, орзулар албатта, амалга ошади.

Маъсуджон СУЛАЙМОНОВ, Республика Маънавият ва маърифат маркази Фарғона вилояти бўлими раҳбари.

ҚАЛБ ҚЎРИ, МЕҲР-МУҲАББАТ МАҲСУЛИ

Тош ва ёғочга ишлов бериш кишидан катта маҳорат ҳамда матонатни талаб этади. Шу боис қўл меҳнати билан тайёрланадиган маҳсулотларнинг ҳамон қадри баланд. Авлоддан-авлодга ўтиб келаётган бу ҳунар шарофатидан моҳир дурадгорлар қўлида ёғочга "жон" кириши рост.

Орамиздаги одамлар

Асли Карманaнинг Хазорасидан бўлган Маъмур Жабборов шундай ҳамюртларимиздан бири бўлиб, бугун Навоий шаҳрининг Зарафшон маҳалласида истиқомат қилади.

Икки йил бурун нафақага чиққан Маъмур ака болаликдан қон-қонига сингиб кетган касбидан кўнгил узолмайди. Набираларига ушбу ҳунар сир-асрорини ўргатиш баҳонасида маҳалласининг у ёки бу ҳудудларига зеб беради. Яъни кўп қаватли уйлар атрофидаги безаклар, болалар ўйин майдончаларидаги ёғоч ишланмалар, маиший чиқиндиларни тўплаш учун идишлар, қушлар инлари, катта-кичик бежирим гултуваклар, икки қаватли нақшинкор сўри шулар жумласидан.

Уста мазкур буюмлар учун ёғочни сотиб олмаган. Аввалига сайр баҳона шаҳар айланиб, дарахтларнинг қуриган ва қари шохларини кесиб олган бўлса, кейинчалик маҳалладошлари Маъмур ака яратаётган гўзалликни кўриб, қурилишдан ортган ёғоч ва тахталарни унга келтириб бера бошлашди.

Математик аниқ-ҳисоб, геометрик мувозанат ва ботаник билим туфайли бу ёғочлардан дераза ромларидан тортиб, лавҳ, қаламдон, қутича, лаган ва бошқа нақшинкор эсдалик буюмлари ясалиб, уларнинг ўзларига қайтарилди. Шу тахлит устани мижозлар билан боғловчи занжир яратилди.

— Бирор буюм тайёр ҳолга келгунича ёғоч бир неча мураккаб ишлов босқичларидан ўтади, — дейди М. Жабборов. — Ёғоч ўймакорлиги санъатида қайрағоч, арча, ёнғоқ, тут, ўрик, чинор, тол, терак дарахтлари ёғочидан кўпроқ фойдаланилади. Чунки уларнинг таркибида елим кўп — тезда чиримайди, ёғочи ҳам ишловбоп. Айниқса, ёнғоқ ёғочи сувга, турли об-ҳаво шароитига чидамлилиги сабаб узоқ йиллар хизмат қилади. Одатда, тажрибали усталар ишлов бериш учун қуёшли жойда ўсган ва камбутоқли дарахтни танлашади. Бутоғи катта ёғочлардан тайёрланган буюмлар эса йиллар ўтиб ёрилиши мумкин.

Маҳаллада бўлган киши уста яратган гўзалликдан ҳайратга тушар экан, беихтиёр унинг даромади билан ҳам қизиқиши табиий. Лекин асосийси, ҳунарни санъат даражасига кўтарган устанинг нияти маҳалладаги бошқа хонадон соҳибларига ибрат бўлиб, кишилар қалбига эзгулик нақшини ўяётганлигини унутмаслик лозим.

Темур ЭШБОЕВ («Халқ сўзи»).

Халқ сўзи
Народное слово

МУАССИСЛАР:
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Қонунчилик палатаси Кенгаши,
Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенати Кенгаши

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТОВ

2020 йил 25 мартда Ўзбекистон Республикаси Президенти Администрацияси ҳузуридаги Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигида 0001-рақам билан рўйхатга олинган. Нашр индекси — 229. Буюртма Г — 142. 15 736 нусхада босилди, ҳажми —2 табоқ. Офсет усулида босилган. Қоғоз бичими А—2. Баҳоси келишилган нархда.

Газетамиз ҳақидаги маълумотларни юклаб олиш учун QR-кодини телефонингиз орқали сканер қилинг.

ТЕЛЕФОНЛАР:
Девонхона 71-259-74-51; котибият 71-259-74-53; эълонлар 71-259-74-55.

ISSN 2010-8788

Таҳририятга келган қўлёзмалар тақриз қилинмайди ва муаллифга қайтарилмайди.

Газетанинг етказиб берилиши учун обунани расмийлаштирган ташкилот жавобгар.

Газета таҳририят компьютер марказида терилди ҳамда оператор А. Исмаилов томонидан саҳифаланди.

Газетанинг полиграфик жиҳатдан сифатли чоп этилишига "Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси масъул. Босмахона телефони: 71-233-11-07.

МАНЗИЛИМИЗ:
100066,
Тошкент шаҳри,
Ислом Каримов кўчаси, 55-уй.

Навбатчи муҳаррир — А. Сойибназаров.
Мусаҳҳиҳ — С. Исломов.

"Шарқ" нашриёт-матбаа акциядорлик компанияси босмахонаси. Корхона манзили: Буюк Турон кўчаси, 41. ЎзА якуни — 21.15 Топширилди — 00.30 1 2 3 4 5 6